YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

18 päivänä heinäkuuta 2007 *

Asiassa C-382/05,

jossa on kyse EY 226 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 20.10.2005,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään A. Aresu ja X. Lewis, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Italian tasavalta, asiamiehenään I. M. Braguglia, avustajanaan avvocato dello Stato G. Fiengo, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. W. A Timmermans sekä tuomarit P. Kūris, K. Schiemann (esittelevä tuomari), L. Bay Larsen ja C. Toader,

julkisasiamies: J. Mazák,
kirjaaja: hallintovirkamies J. Swedenborg,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 8.3.2007 pidetyssä istunnossa esitetyn,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio vaatii kanteessaan yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, ettei Italian tasavalta ole noudattanut julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 18.6.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/50/ETY (EYVL L 209, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 13.9.2001 annetulla komission direktiivillä 2001/78/EY (EYVL L 285, s. 1; jäljempänä direktiivi 92/50), ja erityisesti sen 11, 15 ja 17 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska Presidenza del Consiglio dei Ministri – Dipartimento per la protezione civile – Ufficio del Commissario delegato per l'emergenza rifiuti e la tutela delle acque in

Sicilia (pääministerin kanslia, väestönsuojeluosasto, Sisilian jätehuollosta ja vesiensuojelusta vastaavan virkamiehen yksikkö) on ryhtynyt sopimuksentekomenettelyyn, joka koskee Sisilian alueen kunnissa tuotetun yhdyskuntajätteen valikoivan keräämisen jälkeen jäljelle jäävän jäännösosan hyödyntämistä, ja tehnyt kyseiset sopimukset noudattamatta mainitussa direktiivissä säädettyjä menettelyjä ja erityisesti julkaisematta asianmukaista hankintailmoitusta Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

2 Direktiivin 92/50 1 artiklan a alakohdassa säädetään seuraavaa:

"a) *"julkisia palveluhankintoja koskevilla sopimuksilla"* tarkoitetaan rahallista vastiketta vastaan tehtyjä kirjallisia sopimuksia, jotka on tehty palvelujen suorittajan ja hankintaviranomaisen kesken – –."

3 Kyseisen direktiivin 8 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Liitteessä I A lueteltuja palveluja koskevat sopimukset on tehtävä III–VI osaston säännösten mukaisesti."

4 Direktiivin 92/50 15 artiklan 2 kohta kuuluu direktiivin V osastoon, ja kyseisessä säännöksessä säädetään seuraavaa:

"Hankintaviranomaisten, jotka haluavat tehdä julkista palveluhankintaa koskevan sopimuksen noudattaen avointa tai rajoitettua menettelyä taikka 11 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa noudattaen neuvottelumenettelyä, on julkaistava aiettaan koskeva ilmoitus."

5 Direktiivin 92/50 17 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Ilmoitukset on laadittava liitteissä III ja IV esitettyjen mallien mukaisesti, ja niissä on oltava liitteissä vaaditut tiedot. – –

4. Edellä 15 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetut ilmoitukset on julkaistava kokonaisuudessaan Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä ja TED-tietopankissa alkukielisinä. Kunkin ilmoituksen keskeisistä kohdista on julkaistava yhteenveto yhteisöjen muilla virallisilla kielillä, mutta vain alkukielinen teksti on todistusvoimainen.

– –"

6 Direktiivin 92/50 liitteen I A otsikko on "Palvelut, joita tarkoitetaan 8 artiklassa", ja kyseinen liite sisältää muun muassa pääluokan 16, jonka kuvaus on "Jätevesi- ja jätehuoltopalvelut; puhtaanapito ja vastaavat palvelut" ja jota vastaa CPC-viitenumero 94.

7 Mainitun direktiivin liite III sisältää muun muassa ennakkotietoja koskevan ilmoituksen ja tehtyjä sopimuksia koskevan ilmoituksen mallit.

Kansallinen lainsäädäntö

8 Pääministerin 31.5.1999 antaman määräyksen nro 2983 (GURI nro 132, 8.6.1999), sellaisena kuin se on muutettuna 22.3.2002 annetulla määräyksellä nro 3190 (jäljempänä määräys nro 2983/99), 4 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Tehtävästä vastaava virkamies, jona toimii Sisilian alueen maaherra, tekee ympäristö- ja aluesuojeluministeriä kuultuaan sopimukset, joiden kesto on enintään 20 vuotta ja jotka koskevat Sisilian alueen kunnissa tuotetun, valikoivan keräämisen jälkeen jäljelle jäävän yhdyskuntajätteen jäännösosan hyödyntämistä – –. Tehtävästä vastaava virkamies, jona toimii Sisilian alueen maaherra, nimeää tältä osin teollisuuden toimijat avointen julkisten menettelyjen perusteella ja yhteisön tarjouskilpailumenettelyistä poiketen – –."

9 Kyseisessä säännöksessä olevat sanat "yhteisön tarjouskilpailumenettelyistä poiketen" poistettiin säännöksestä 23.1.2004 annetulla pääministerin määräyksellä nro 3334 (GURI nro 26, 2.2.2004).

Oikeusriidan tausta ja oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

10 Sisilian alueen maaherra hyväksyi sellaisia hätätilanteita varten, jotka liittyvät jätteisiin ja vesiensuojeluun Sisiliassa, tehtävästä vastaavan virkamiehen (Commissario delegato per l'emerganza rifiuti e la tutela delle acque in Sicilia, jäljempänä tehtävästä vastaava virkamies) ominaisuudessa 5.8.2002 antamallaan määräyksellä nro 670 ja määräyksen nro 2983/99 4 §:n perusteella asiakirjan, jonka nimi on "Julkinen ilmoitus sellaisten sopimusten tekemisestä, jotka koskevat Sisilian alueella tuotetun, valikoivan keräämisen jälkeen jäljelle jäävän yhdyskuntajätteen jäännösosan hyödyntämistä" (jäljempänä riidanalainen ilmoitus). Riidanalainen ilmoitus sisältää kolme liitettä. Liitteessä A luetellaan "suuntaviivat, jotka koskevat Sisilian alueen kunnissa tuotetun, valikoivan keräämisen jälkeen jäljelle jäävän yhdyskuntajätteen jäännösosan hyödyntämistä". Liitteen B otsikko on "Rahoitussuunnitelman yhteenveto", ja liite C sisältää mallin vakiosopimuksesta, joka hyväksyttyjen toimijoiden kanssa tehdään (jäljempänä vakiosopimus).

11 Edellä mainittuja sopimuksia koskeva ilmoitus, joka oli laadittu käyttäen mallina direktiivin 92/50 liitteessä III olevaa ennakkotietoja koskevaa ilmoitusta, lähetettiin 7.8.2002 Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistolle. Tämä ilmoitus julkaistiin 16.8.2002 Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä (EYVL S 158, sähköinen versio).

12 Riidanalainen ilmoitus puolestaan julkaistiin 9.8.2002 Gazzetta ufficiale della Regione Sicilianassa (Sisilian alueen virallinen lehti).

13 Komissio, jolle oli kanneltu kyseisestä menettelystä, lähetti 15.11.2002 Italian viranomaisille tietojensaantia koskevan pyynnön sisältävän kirjeen, johon Italian viranomaiset vastasivat 2.5.2003 päivätyllä kirjeellä.

14 Tehtävästä vastaava virkamies teki 17.6.2003 neljä sopimusta, jotka pohjautuivat olennaisilta osin vakiosopimukseen, Tifeo Energia Ambiente Soc. coop. arl:n, Palermo Energia Ambiente Soc. coop. arl:n, Sicil Power SpA:n ja Platani Energia Ambiente Soc. coop. arl:n kanssa (jäljempänä riidanalaiset sopimukset).

15 Komissio lähetti 17.10.2003 Italian tasavallalle EY 226 artiklan mukaisesti virallisen huomautuksen, jossa se moitti kyseistä jäsenvaltiota direktiivin 92/50 ja erityisesti sen 11, 15 ja 17 artiklan rikkomisesta. Koska komissio ei ollut tyytyväinen kyseiseen viralliseen huomautukseen annettuun, 1.4.2004 päivättyyn vastaukseen, se lähetti 9.7.2004 Italian tasavallalle perustellun lausunnon, jossa se kehotti tätä lopettamaan kahden kuukauden kuluessa sen jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen, josta se tätä moitti.

16 Italian viranomaiset kiistivät kyseisen jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen edellä mainittuun perusteltuun lausuntoon antamassaan, 24.9.2004 päivätyssä vastauksessa.

17 Koska komissio ei ollut tyytyväinen saamaansa vastaukseen, se päätti nostaa käsiteltävänä olevan kanteen.

Kanne

Asianosaisten lausumat

18 Komissio väittää, että riidanalaiset sopimukset ovat direktiivin 92/50 1 artiklassa tarkoitettuja julkisia palveluhankintoja koskevia sopimuksia ja ettei niitä ole tehty kyseisestä direktiivistä johtuvia julkistamiseen liittyviä vaatimuksia noudattaen.

Komissio toteaa erityisesti, ettei Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkaistua ilmoitusta ole julkaistu käyttäen kyseisen direktiivin liitteessä III olevaa, julkisten hankintasopimusten tekemistä koskevaa ilmoitusta, vaan samassa liitteessä olevaa niin kutsuttua ennakkotietoja koskevaa ilmoitusta. Komissio toteaa lisäksi, että muita kuin italialaisia palveluntarjoajia on syrjitty italialaisiin palveluntarjoajiin nähden, koska viimeksi mainitut ovat voineet tutustua yksityiskohtaiseen hankintailmoitukseen, joka julkaistiin Gazzetta ufficiale della Regione Sicilianassa.

19 Komission mukaan riidanalaisia sopimuksia ei voida pitää sellaisina palveluja koskevina konsessiosopimuksina, jotka Italian tasavallan esittämällä tavalla jäisivät direktiivin 92/50 soveltamisalan ulkopuolelle. Kyseisten toimijoiden saamat korvaukset eivät nimittäin perustu siihen, että kyseisillä toimijoilla olisi oikeus harjoittaa omaa palvelutoimintaansa siten, että ne perivät vastikkeet palvelunsaajilta ja ottavat itse vastattavakseen kyseiseen toimintaan liittyvästä riskistä.

20 Komissio toteaa yhtäältä, että toimijan saama korvaus perustuu tässä tapauksessa maksuun, jonka se saa suoraan tehtävästä vastaavalta virkamieheltä ja jonka määrä on vahvistettu riidanalaisissa sopimuksissa euroina kutakin kuntien toimijalle toimittamaa jätetonnia kohti. Sellaisten tulojen osalta, jotka toimija voi lisäksi saada myymällä jätteiden lämpökäsittelyn yhteydessä saatavaa sähköenergiaa, komissio toteaa, etteivät ne muodosta osaa kyseiselle toimijalle maksettavasta korvauksesta.

21 Toisaalta toimija ei komission mukaan myöskään ota vastattavakseen toimintaan liittyvää riskiä muun muassa siksi, että riidanalaisissa sopimuksissa taataan se, että toimija vastaanottaa vuosittain vähimmäismäärän jätteitä, ja määrätään, että maksun määrää tarkistetaan vuosittain, jotta toimijalle aiheutuvien kustannusten kehitys voidaan ottaa huomioon. Jotta toimijan taloudellinen ja rahoituksellinen tasapaino voitaisiin taata, kyseisissä sopimuksissa määrätään lisäksi maksun määrän tarkistamisesta siinä tapauksessa, että toimitetun jätteen tosiasiallinen vuotuinen määrä on pienempi kuin 95 prosenttia tai suurempi kuin 115 prosenttia taatusta vähimmäismäärästä.

22 Italian hallitus väittää sitä vastoin, että kuten muun muassa kansallisesta oikeuskäytännöstä ilmenee, riidanalaiset sopimukset ovat palveluja koskevia konsessiosopimuksia, joihin ei sovelleta direktiiviä 92/50.

23 Italian hallitus toteaa ensinnäkin, että tällaisten sopimusten tarkoituksena on sellaisen yleisen edun mukaisen palvelun delegointi, jonka jatkuvuudesta toimija ottaa vastatakseen.

24 Italian hallitus esittää toiseksi, että kyseiset palvelut suoritetaan suoraan palvelujen käyttäjille, eli jätteitä tuottavien kuntien asukkaille, joiden on maksettava kunnille maksu, joka kattaa sekä jätteiden keruun että niiden käsittelyn, ja jotka siis viime kädessä vastaavat toimijalle maksettavasta maksusta ja näin ollen suorittavat toimijalle korvauksen kyseisistä palveluista. Tehtävästä vastaava virkamies toimii Italian hallituksen mukaan tältä osin ainoastaan välikätenä.

25 Kolmanneksi riidanalaisten sopimusten tarkoituksena on hyvinkin määrätä velvollisuudesta, joka koskee energiantuotantoa jätteiden käsittelyn yhteydessä. On lisäksi tyypillistä, että konsessiosopimuksen perusteella saatava korvaus perustuu paitsi palvelun käyttäjän maksamaan hintaan myös muihin tarjottuun palveluun liittyviin oheistoimintoihin.

26 Italian hallitus toteaa neljänneksi, että kun otetaan huomioon toimijan tekemien investointien, jotka lähentelevät miljardia euroa, rahallinen merkitys ja riidanalaisten sopimusten pitkä kesto, eli 20 vuotta, toimijan tulevaisuudessa saamat voitot ovat sattumanvaraisia, varsinkin kun osa niistä on peräisin tuotetun energian myynnistä.

27 Viidenneksi Italian hallitus toteaa, että tällä tavalla delegoitujen palvelujen organisointi ja hallinnointi on yksinomaan toimijan asiana ja että hallintoviranomaisilla on tältä osin ainoastaan valvontatehtävä.

28 Palveluja koskevan konsessiosopimuksen osalta vaadittu julkisuus voidaan Italian hallituksen mukaan varmistaa millä tahansa asianmukaisella keinolla, esimerkiksi julkaisemalla ilmoitus alaa koskevissa kotimaisissa päivälehdissä, kuten tässä tapauksessa.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

29 Kuten vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, palveluja koskevat konsessiosopimukset jäävät direktiivin 92/50 soveltamisalan ulkopuolelle (ks. mm. asia C-231/03, Coname, tuomio 21.7.2005, Kok. 2005, s. I-7287, 9 kohta ja asia C-458/03, Parking Brixen, tuomio 13.10.2005, Kok. 2005, s. I-8585, 42 kohta).

30 Italian hallitus on useaan otteeseen korostanut sitä, että kansallisesta oikeuskäytännöstä seuraa, että riidanalaisten sopimusten kaltaisia sopimuksia on pidettävä palveluja koskevina konsessiosopimuksina, mutta tältä osin on ensinnäkin muistettava, että julkista palveluhankintaa koskevan sopimuksen määritelmä on yhteisön oikeuden alaan kuuluva käsite, joten sillä, miten riidanalaiset sopimukset Italian oikeudessa luokitellaan, ei ole merkitystä arvioitaessa sitä, kuuluvatko ne direktiivin 92/50 soveltamisalaan (ks. vastaavasti asia C-264/03, komissio v. Ranska, tuomio 20.10.2005, Kok. 2005, s. I-8831, 36 kohta ja asia C-220/05, Auroux ym., tuomio 18.1.2007, Kok. 2007, s. I-385, 40 kohta, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

31 Sitä, onko riidanalaiset sopimukset luokiteltava palveluja koskeviksi konsessiosopimuksiksi, on näin ollen arvioitava yksinomaan yhteisön oikeuden kannalta.

32 Tältä osin on ensinnäkin todettava, että kyseisissä sopimuksissa määrätään siitä, että tehtävästä vastaava virkamies maksaa toimijalle maksun, jonka määrä on vahvistettu euroina kutakin kuntien kyseiselle toimijalle toimittamaa jätetonnia kohti.

33 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on aiemmin todennut, direktiivin 92/50 1 artiklan a alakohdassa olevasta määritelmästä johtuu, että kyseisessä direktiivissä tarkoitettu julkista palveluhankintaa koskeva sopimus käsittää vastikkeen, jonka hankintaviranomainen maksaa suoraan palvelujen suorittajalle (em. asia Parking Brixen, tuomion 39 kohta). Tästä seuraa, että sellainen maksu, josta riidanalaisissa sopimuksissa määrätään, on omiaan merkitsemään sitä, että kyseessä on kyseisessä 1 artiklan a alakohdassa tarkoitettu rahallista vastiketta vastaan tehty sopimus ja näin ollen julkinen hankintasopimus (sellaisen jäteastiaa tai -säiliötä kohti määräytyvän kiinteämääräisen korvauksen osalta, jonka kaupunki maksaa yhtiölle, joka yksinoikeudella vastaa jätteiden keräämisestä ja käsittelystä, ks. asia C-29/04, komissio v. Itävalta, tuomio 10.11.2005, Kok. 2005, s. I-9705, 8 ja 32 kohta).

34 Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee toiseksi, että kyse on palveluja koskevasta konsessiosopimuksesta silloin, kun sovittu korvaus perustuu siihen, että palvelun suorittajalle annetaan oikeus hyödyntää omaa palvelujen tarjoamistaan, ja kun kyseinen tapa suorittaa korvaus merkitsee sitä, että palvelujen suorittaja ottaa vastatakseen kyseiseen palvelutoimintaan liittyvästä riskistä (ks. asia C-324/98, Telaustria ja Telefonadress, tuomio 7.12.2000, Kok. 2000, s. I-10745, 58 kohta; asia C-358/00, Buchhändler-Vereinigung, määräys 30.5.2002, Kok. 2002, s. I-4685, 27 ja 28 kohta ja em. asia Parking Brixen, tuomion 40 kohta).

35 Tältä osin on todettava, ettei riidanalaisissa sopimuksissa määrättynä korvauksena ole oikeus hyödyntää kyseessä olevien palvelujen tarjoamista eikä ole kyse siitä, että toimija ottaisi vastatakseen toimintaan liittyvästä riskistä.

36 Sen lisäksi, että mainittu toimija saa tämän tuomion 32 kohdassa esitetyllä tavalla korvauksen tehtävästä vastaavalta virkamieheltä sellaisen kiinteämääräisen maksun muodossa, joka lasketaan euroina kutakin toimijalle toimitettua jätetonnia kohti, on nimittäin kiistatonta, että tehtävästä vastaava virkamies sitoutuu riidanalaisten sopimusten nojalla yhtäältä siihen, että kaikki asianomaiset kunnat toimittavat jätteiden koko jäännösosan toimijalle, ja toisaalta siihen, että toimijalle toimitetaan vuosittain tietty vähimmäismäärä jätteitä. Jotta toimijan taloudellinen ja rahoituksellinen tasapaino voitaisiin taata, kyseisissä sopimuksissa määrätään lisäksi maksun

määrän tarkistamisesta siinä tapauksessa, että toimitetun jätteen tosiasiallinen vuotuinen määrä on pienempi kuin 95 prosenttia tai suurempi kuin 115 prosenttia taatusta vähimmäismäärästä. Sopimuksissa määrätään myös siitä, että korvauksen määrää tarkistetaan vuosittain henkilöstöstä, materiaaleista ja huollosta aiheutuvien kustannusten perusteella, sekä rahoitusindikaattorista. Kyseisissä sopimuksissa määrätään lisäksi korvauksen määrän neuvottelemisesta uudelleen siinä tapauksessa, että toimijan olisi lainsäädännössä tapahtuvien muutosten takia tehtävä tietyn tason ylittäviä investointeja mukautuakseen uuteen lainsäädäntöön.

37 Edellä esitetty huomioon ottaen on katsottava, että riidanalaiset sopimukset ovat julkisia palveluhankintoja koskevia sopimuksia, joihin sovelletaan direktiiviä 92/50, eivätkä palveluja koskevia konsessiosopimuksia, joihin kyseistä direktiiviä ei sovelleta.

38 Yksikään niistä väitteistä, jotka Italian hallitus on esittänyt riitauttaakseen tämän luokittelun, ei kumoa tätä näkemystä.

39 Siltä osin kuin kyse on siitä, että toimijoilla on sen lisäksi, että ne voivat periä sovitun maksun, mahdollisuus saada tuloja jätteiden käsittelyn yhteydessä syntyvän energian myynnistä, on muistettava, että direktiivin 92/50 1 artiklan a alakohdassa, jossa määritellään julkisen hankintasopimuksen käsite, mainitaan "rahallista vastiketta vastaan tehty sopimus" ja että sopimuksen vastikkeellisuudella tarkoitetaan sellaista vastasuoritusta, joka palvelun suorittajalle tehdään hankintaviranomaisen osoittamien palvelujen suorittamisen perusteella (ks. vastaavasti em. asia Auroux ym., tuomion 45 kohta).

40 Käsiteltävänä olevassa asiassa on ilmeistä, että se vastasuoritus, jonka toimija saa tehtävästä vastaavan virkamiehen osoittamien palvelujen suorittamisen, eli toimitettujen jätteiden käsittelyn ja energian talteenoton, perusteella, perustuu olennaisilta osin siihen, että tehtävästä vastaava virkamies suorittaa kyseisen maksun määrän.

41 Vaikka oletettaisiin, että sähkön myynnistä saatavia tuloja voitaisiin myös pitää vastasuorituksena tehtävästä vastaavan virkamiehen osoittamista palveluista, erityisesti sillä perusteella, että viimeksi mainittu on riidanalaisissa sopimuksissa sitoutunut edistämään tätä kauppaa suhteessa kolmansiin osapuoliin, se, että toimijalla on tällainen mahdollisuus saada kyseisen tehtävästä vastaavan virkamiehen maksaman rahallisen korvauksen lisäksi kolmansilta osapuolilta tiettyjä liitännäisiä tuloja suorittamiinsa palveluihin liittyvänä vastasuorituksena, ei riitä aiheuttamaan sitä, että riidanalaiset sopimukset lakkaisivat olemasta julkisia hankintasopimuksia (ks. ex analogia em. asia Auroux ym., tuomion 45 kohta).

42 Seuraavaksi on todettava, ettei riidanalaisten sopimusten pitkällä kestolla ja sillä, että niiden täytäntöönpano edellyttää toimittajan tekemiä merkittäviä alkuinvestointeja, myöskään ole merkitystä kyseisen sopimusten luokittelun kannalta, koska tällaisia erityispiirteitä voi liittyä sekä julkisiin hankintasopimuksiin että palveluja koskeviin konsessiosopimuksiin.

43 Sama koskee sitä, että jätteiden käsittely on yleiseen etuun liittyvä asia. Tältä osin on lisäksi muistettava, että kuten direktiivin 92/50 liitteestä I A ilmenee, "palveluihin, joita tarkoitetaan 8 artiklassa" ja joihin direktiiviä voidaan soveltaa, kuuluu luokka, jonka kuvaus on "jätevesi- ja jätehuoltopalvelut; puhtaanapito ja vastaavat palvelut" ja jonka osalta yhteisöjen tuomioistuin on jo aiemmin katsonut, että se kattaa muun muassa jätteiden keruuseen ja käsittelyyn liittyvät palvelut (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Itävalta, tuomion 32 kohta).

44 Lopuksi on todettava, ettei sen kannalta, luokitellaanko tietty sopimus julkista palveluhankintaa koskevaksi sopimukseksi, ole ratkaisevaa merkitystä sillä, että toimijan tarjoamat palvelut voivat olla luonteeltaan sellaisia, että niiden suorittaminen edellyttää toimijalta huomattavaa itsenäisyyttä.

45 Koska riidanalaiset sopimukset ovat direktiivin 92/50 1 artiklan a alakohdassa tarkoitettuja julkista palveluhankintaa koskevia sopimuksia, niiden tekeminen oli mahdollista ainoastaan noudattaen mainitun direktiivin säännöksiä ja erityisesti sen 11, 15 ja 17 artiklaa. Näiden säännösten nojalla erityisesti asianomaisella hankintaviranomaisella oli velvollisuus julkaista mainitun direktiivin liitteessä III säädetyn mallin mukainen hankintailmoitus, mitä se ei ole tehnyt.

46 Tästä seuraa, että komission kanne on hyväksyttävä ja että on todettava, että Italian tasavalta on jättänyt noudattamatta direktiivin 92/50 ja erityisesti sen 11, 15 ja 17 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska Presidenza del Consiglio dei Ministri – Dipartimento per la protezione civile – Ufficio del Commissario delegato per l'emergenza rifiuti e la tutela delle acque in Sicilia on ryhtynyt sopimuksentekomenettelyyn, joka koskee Sisilian alueen kunnissa tuotetun yhdyskuntajätteen valikoivan keräämisen jälkeen jäljelle jäävän jäännösosan hyödyntämistä, ja tehnyt kyseiset sopimukset noudattamatta mainitussa direktiivissä säädettyjä menettelyjä ja erityisesti julkaisematta asianmukaista hankintailmoitusta Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

Oikeudenkäyntikulut

47 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska komissio on vaatinut Italian tasavallan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja Italian tasavalta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Italian tasavalta ei ole noudattanut julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 18.6.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/50/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 13.9.2001 annetulla komission direktiivillä 2001/78/EY, ja erityisesti sen 11, 15 ja 17 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska Presidenza del Consiglio dei Ministri – Dipartimento per la protezione civile – Ufficio del Commissario delegato per l'emergenza rifiuti e la tutela delle acque in Sicilia (pääministerin kanslia, väestönsuojeluosasto, Sisilian jätehuollosta ja vesiensuojelusta vastaavan virkamiehen yksikkö) on ryhtynyt sopimuksentekomenettelyyn, joka koskee Sisilian alueen kunnissa tuotetun yhdyskuntajätteen valikoivan keräämisen jälkeen jäljelle jäävän jäännösosan hyödyntämistä, ja tehnyt kyseiset sopimukset noudattamatta mainitussa direktiivissä säädettyjä menettelyjä ja erityisesti julkaisematta asianmukaista hankintailmoitusta Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.**

2) **Italian tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Allekirjoitukset